

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

17165
GK 114

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 1591
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-17165)

24 Mayıs 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi:** a) TBMM Başkanlığının 18.02.2013 tarih ve KAN.KAR.BŞK. 43452547-120.00-7/17165-177622 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 22.02.2013 tarih ve 31853594-610-2-3377-1168 sayılı yazısı.

Hatay Milletvekili Sayın Mevlüt DUDU'nun Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına tarafımca cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/17165 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (2 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Başkanlığı

Bilgi :
Başbakanlık

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN MEVLÜT DUDU'NUN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/17165)**

Sorular 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11:

Basında yer alan haberlere göre; Mayıs 2012'de AKP Hükümeti, Bağdat'ı devre dışı bırakarak, Kürdistan Bölgesel Yönetimi ile enerji antlaşması imzalamıştır. Buna göre, kuzeyde petrol ve doğalgaz arama ve çıkarmayı, bulunan petrol ve doğalgazın Türkiye üzerinden dünya piyasalarına satılabilmesini planlanmıştır.

Yaptığınız açıklamalarla, bunu doğrulayarak, Bölgesel yönetimin kendi yetki ve tasarrufunu kullandığını, merkezi hükümetin rahatsız olacağı bir durum olmadığını; "Neçirvan Barzani, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız ve Kuzey Irak'ın Doğal Kaynaklar Bakanı Ashti Hawrami ile doğalgaz da gerek ham petrole yönelik çalışmalar yaptıklarını ve İmzalar attıklarını" belirttiniz.

Bu bağlamda 8 Ocak 2013 tarihli Reuters başta olmak üzere, belli başlı uluslararası yayın organlarında ve Türk medyasında kuzey Irak'tan Türkiye'ye tankerlerle karayolu üzerinden petrol ve türevleri sevkiyatının başladığı dünyaya duyurulmuştur.

AKP hükümetinin Irak Merkezi Hükümeti'ni yok sayarak, Irak Anayasa'sına göre Irak'ın doğal kaynakları konusunda başka devletlerle uluslararası anlaşma imzalama yetkisi bulunmayan Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi ile bir enerji anlaşması imzaladığı ve bu anlaşmaya göre kuzey Irak'tan Türkiye'ye petrol ve türevleri sevkiyatının başladığı anlaşılmaktadır, Irak'ın birliği ve bütünlüğü bakımından bu yöntem hayati önem taşımaktadır.

Buradan hareketle;

- Türkiye ile Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi arasında enerji anlaşması imzalanmış mıdır?
- Bu anlaşmalar hangi ülkeler arasında, hangi şirketlerle ve hangi tarihte imzalanmıştır?
- Eğer bu anlaşmalar, basında yer aldığı gibi; Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi ile imzalandıysa, bu devletin uluslararası tanınma düzeyi nedir?
- AKP Hükümetinin son zamanlarda; Abdullah Öcalan ve PKK'yla yaptığı müzakerelerde, Barzani ile petrol ve enerji anlaşması imzalamış olmasının etkisi bulunmakta mıdır?
- Bu anlaşmalar imzalanırken, Irak Merkezi Hükümeti'nden bir onay alınmadığı basında yer almaktadır. Bu durumda, Türkiye Cumhuriyeti adına bu anlaşmaları imzalayanlar hangi ulusal ve uluslararası hukuki dayanaklarla bu anlaşmaları imzalamışlardır?
- Bu durum hem ulusal, hem de uluslararası arenada hukuki bir kaos yaratmaz mı?
- Bu anlaşma gereği, işlerliği ortaya konulmuş olan şirket ya da şirketler hangileridir? Bu şirket ya da şirketlere ne gibi ayrıcalıklar verilmiştir?
- İlgili şirketler ne zaman kimler tarafından kurulmuştur? Bu konularda daha önceden tecrübeleri var mıdır?
- Yapılan bu anlaşmalarla, uluslararası arenada, Irak'ın fiilen bölündüğü onaylanmaktadır. Türkiye'nin Irak'ın bütünlüğü ile ilgili tek taraflı anlaşmalar yapmasına nasıl karar verilmiştir?
- Ülkemizin sınır ve komşu ülkelerle yaşadığı gerginliklere bu konunun da eklenmesi, Türkiye'nin güvenilirlik ve tarafsızlığını tehlikeye atmaz mı?
- Bütün bunlar nedeniyle sınır ülkelerle yeni bir gerginlik ortaya çıkarsa bunun sorumluluğunu kimler üstlenecek ve bu konuda neler yapılacaktır?

Cevaplar 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11:

Ülkemizin hızla büyüyen ekonomisine paralel olarak bu büyüme sürecine destek olacak şekilde ulusal enerji arz ve talebimiz büyük bir hızla artmaktadır.

2000 yılında 81,2 milyon TEP (ton eşdeğeri petrol) olan enerji tüketimimiz 2011 yılı sonu itibarıyla 114 milyon TEP'e ulaşmış olup, 2012 sonu itibarıyla yaklaşık 120 milyon TEP'e ulaşması beklenmektedir. 2000 yılında yaklaşık 15 bcm olan doğal gaz tüketimimizin 2012 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 47 bcm'e ulaşacağı, yakın gelecekte ise 60 bcm'e yükseleceği tahmin

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN MEVLÜT DUDU'NUN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/17165)**

edilmektedir. Elektrik tüketimimiz de benzer artış eğilimi göstermiş 2000 yılında 128.295 GWh olan tüketim miktarımız 2011 yılında 230,306 GWh, 2012 yılında ise 241,946 GWh seviyesine ulaşmıştır. Benzer şekilde 2001 yılında yaklaşık 630 bin varil olan günlük ham petrol tüketim miktarımız 2012 yılında yaklaşık ortalama 700 bin varil/gün seviyesine ulaşmıştır.

Bu büyüme rakamları ile Türkiye, OECD ülkeleri içerisinde geçtiğimiz 10 yıllık dönemde enerji talep artışının en hızlı gerçekleştiği ülke durumundadır. Bu durumun bir sonucu olarak, Türkiye 2002 yılından bu yana elektrik ve doğalgaz talebi artış hızı bakımından Çin Halk Cumhuriyeti'ni müteakiben ikinci sıraya yükselmiştir. Ülkemizin enerji tüketimine ilişkin yükselen eğilimin kısa, orta ve uzun vadede de devam edeceği öngörülmektedir.

Milli menfaatlerimiz, küresel ölçekli dinamikler ve içinde bulunduğumuz jeopolitik perspektiften bakıldığında, mevcut verilerle ülkemizin dünya genelinde, kolay ve uygun şartlarla erişebileceği kanıtlanmış 19,3 milyar ton-143 milyar varil petrol ve 3,6 trilyon m³ doğal gaz rezervine sahip Irak dışında bir başka bölge bulunmadığı değerlendirilmektedir.

Irak dünya petrol rezervlerinin % 8,7'sine, Bölge petrol rezervlerinin ise yaklaşık %20 sine sahip olmakla birlikte mevcut üretimi hali hazırda dünyanın sadece % 3,5'ine tekabül etmektedir. 2012 yılında ülke İran'ı geçerek dünyanın en büyük 6. Petrol ihracatçısı konumuna gelmiştir. Dünya Enerji Ajansının projeksiyonlarına göre 2012 yılında 2,7 milyon varil olan günlük üretim, 2020 yılına kadar iki katına çıkarak 6,1 milyon varile, 2035 yılına kadar ise 8,3 milyon varile çıkacaktır. Yaklaşık 2,2 milyon varil olan günlük ihracatın da 2020 yılında 4,2 milyon varile ve 2035 yılına kadar da 6,2 milyon varile çıkması öngörülmektedir. Aynı raporun projeksiyonuna göre 2020 yılına kadar Irak'ın doğal gaz ihracatına başlayacağı ve 2035 yılına kadar 20 Milyar Metreküp doğal gaz ihracatı yapabileceği değerlendirilmektedir. Bu bilgiler ışığında hâlihazırda 117 milyar dolar olan Irak bütçesinin 10 yıl içerisinde iki katına çıkacağı öngörülmektedir.

Diğer taraftan, Kuzey Irak Bölgesinde 45 milyar varil petrol ve 3-6 trilyon m³ doğal gaz rezervi olabileceği tahmin edilmektedir. Bu bölgedeki zengin hidrokarbon kaynakları doğal olarak küresel enerji oyuncularının da dikkatinden kaçmamıştır. Halen Bölgede, Amerika Birleşik Devletlerinden Güney Kore'ye ve İspanya'ya uzanan coğrafyada 20 farklı ülkeden, büyük enerji şirketlerine (Amerikan ExxonMobil'den Avusturyalı OMV şirketine kadar) geniş bir yelpazede dünyanın enerji devleri faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu bağlamda, birçok farklı ülke ve Dünyanın enerji devleri bölgeye yoğun şekilde ilgi göstermekte iken ülkemizin yanı başında süregiden mezkur gelişmelere kayıtsız kalamayacağı izahtan varestedir. Ülkemiz ve Bakanlığımız gelişmeleri yakından takip etmekte ve bütün veçheleriyle Irak enerji potansiyeli değerlendirilmektedir.

Ülkemizin Irak ile yürütmekte olduğu enerji diplomasisi ve enerji faaliyetleri uluslararası hukuk çerçevesinde Türkiye ve Irak'ın iç hukuk düzenine uygun ve saygılı bir şekilde yürütülmektedir. Diğer taraftan, Türkiye ve Irak Anayasal düzeni çerçevesinde şirketlerimizin IKBY ile ticari sözleşme yapmalarının önünde bir engel bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Bakanlığımız tarafından konuya ilişkin Yüce Meclise gönderilmek üzere Başbakanlığa sevk edilmiş herhangi bir metin, belge, düzenleme veya kararname bulunmamaktadır.

Türkiye, Irak'ın Anayasal düzenine ve toprak bütünlüğüne saygı duymakta ve bu konudaki hassasiyetini her platformda dile getirmektedir. Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY)'nin kamu veya özel firmalarla yaptığı ticari sözleşmeler özel hukuk hükümlerine tabidir ve anlaşma olarak nitelendirilmesi söz konusu değildir.